

***HYVÄÄ KOHTELUA KOSKEVA SUUNNITELMA
VILLA JUNIOR IITTALA***



Päivitetty 10.9.2025

Johdanto

Tämä on Villa Junior litalan hyvää kohtelua koskeva suunnitelma. Suunnitelma noudattaa lastensuojelulaissa määriteltyä sisältöä. Jokaisella sijoitetulla lapsella on oikeus hyvään kohteluun ja laadukkaaseen lastensuojeluun riippumatta iästä, asuinpaikasta, sosiaalisesta asemasta, äidinkielestä, sukupuolesta, etnisestä taustasta, kulttuurista, sukupuolisesta suuntautuneisuudesta tai vakaumuksesta. Villa Junior litalassa hyvästä kohtelusta keskustellaan yksilöllisesti jokaisen lapsen kanssa arjen juttutuokioissa, omaohjaajakeskusteluissa ja asiakassuunnitelmanneuvotteluissa. Yhteistä keskustelua aiheesta käydään säännöllisesti yhteisökokouksissa sekä Villa Junior litalan lasten ja aikuisten muodostaman yhteisön arkisissa keskusteluissa. Lapset ovat olleet mukana hyvää kohtelua koskevan suunnitelman laadinnassa. Suunnitelmaa käydään yhdessä läpi ja päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Hyvää kohtelua koskevan suunnitelman laatimisessa ja sen tarkistamisessa on kuultu Villa Junior litalaan sijoitettuja lapsia ja heille on annettu mahdollisuus osallistua suunnitelman tekemiseen. Lapset ovat osallistuneet suunnitelman tekoon keskustelemalla ohjaajien kanssa, yhteisökokouksissa keskustelemalla ja työstämällä hyvään kohteluun liittyviä aiheita ja teemoja, sekä antamalla palautetta yksikön toiminnasta. Lasten kertomien asioiden pohjalta hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on muodostettu osastoilla puun muotoon, jossa hedelmät sisältävät lasten kertomia asioita Villassa kokemastaan hyvästä kohtelusta. Valmis suunnitelma käydään yhdessä läpi yksikköön sijoitettujen lasten kanssa. Suunnitelma on kaikkien nähtävillä kansiossa olohuoneessa. Suunnitelma lähetetään tiedoksi lapsen sijoituksesta vastaavalle hyvinvointialueelle ja Villa Junior litalaan sijoitetun lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Toimenpiteet lasten ikätasaisen itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi, tukemiseksi ja ylläpitämiseksi

Villa Junior litalassa kaikille lapsille annetaan opas lapsen oikeuksista sijaishuollossa, jotta lapset tiedostavat omat oikeutensa. Sijoituksen alussa (ensimmäisen viikon aikana) ohjaaja käy lapsen kanssa oppaan läpi ja lapsen kanssa hänen halutessaan keskustellaan oppaan sisällöstä. Lapsella on oikeus saada vaikuttaa kehitystään vastaavalla tavalla itseään koskeviin asioihin ja päätöksentekoon. Lapsen mielipide otetaan huomioon iän ja kehitystason mukaisesti. Lapsen kanssa käydään hänen saapuessaan yksikköön keskustelemalla läpi tulohaastattelut, jotka sisältävät lapsen toiveita hänen kohtaamisestaan, miten haluaa, että hänen kanssaan toimitaan tilanteessa, jossa lapsi hermostuu ja muista hänen hyvää kohteluaan koskevia asioita.

Villa Junior litalassa lapsen mielipiteisiin ja toivomuksiin kiinnitetään erityistä huomiota. Jokaisella lapsella on oma huone, jonka hän voi sisustaa mieleisekseen. Lapset osallistuvat mm. ruokalistan ja viikko-ohjelman sisällön suunnitteluun sekä voivat vaikuttaa yhteisten aktiviteettien sisältöön. Lapset voivat esittää toiveita yksikköön hankittavista harrastusvälineistä. Lasten kanssa suunnitellaan omaohjaajapäivien ohjelma. Villa Junior litalassa lapset päättävät itse käyttövarojensa, eli viikkorahan, käytöstä. Viikkorahan määrä on 17 € vuonna 2025. Lapset voivat myös vaikuttaa omiin hankintoihinsa, kuten vaate- ja hygieniatuoteostoksiin.

Lapset ovat kertoneet elämästään Villa Junior litalassa näin:

"Ihan kiva huone, on kaikki tarvittava. Tykkään sisustuksesta. Pöytä laitettu mulle, on kysytty tarviiko verhoja. En tarvi, kun oon niin lyhyen aikaa täällä."

"Ei ny varmaan mitään helikopterilentoo, mut tehään paljon kaikenlaist."

"Pääsee vapaasti ulos ja voi olla kavereitten kaa, saa luvan kans tehdä asioit, on se ihan jees."

"Kaikki muutkin täällä on ihan omia ittejään."

"Huumorintajuisia ohjaajia, jotka on myös aktiivisia"

"Tasa-arvo toteutuu"

"Täällä on mahdollisuus virikkeisiin"

Jos Villa Junior litalassa joudutaan tekemään lapsen suojelemiseksi lastensuojelulain mukainen rajoitustoimenpidepäätös, joka ei ole lapsen toiveen tai mielipiteen mukainen, lapselle perustellaan, miksi asiassa on toimittu hänen mielipiteestään poikkeavalla tavalla. Lapsen kanssaan keskustellaan riittävästi toimenpiteiden syistä ja vaikutuksista, etenkin hänen hyvinvointinsa turvaamisen ja suojelemisen sekä lapsen edun näkökulmasta. Rajoitustoimenpiteet ja niiden vaikutus arvioidaan niiden päätyttyä yhdessä lapsen kanssa.

Villa Junior litalassa lapsilta kysytään säännöllisesti palautetta omaan sijoitukseen ja kuntoutumiseen sekä yksikön toimintaan liittyvistä asioista. Vanhemmilta ja sosiaalityöntekijöiltä kerätään palautetta myös säännöllisesti Nappulan Väylä-toiminnon kautta. Sijoituksen päättyessä lapsella ja vanhemmille sekä sosiaalityöntekijälle annetaan vaikuttavuuden arviointi lomake, jossa kerätään palautetta koko sijoituksen ajalta. Asiakkaiden antama palaute on arvokasta Villa Junior litalan henkilökunnalle ja palautteiden pohjalta kehitetään yksikön toimintaa.

Villa Junior litalassa, Arvilla tehtiin Pesäpuu ry:n Vertaisarviointi syksyllä 2022. Vertaisarviointi mahdollisti lasten palautteen antamisen sijaishuollosta, yksiköstä ja sen toiminnasta. Lapset saivat arvioida, antaa palautetta ja kertoa mielipiteitään Villa Junior

littalan Arvista ja omasta arjestaan siellä. Lapset antoivat Arville tähtiä 3,9/5. Vertaisarvioinnin palaute on luettavissa olohuoneesta löytyvästä omavalvontakansiosista.

Villa Junior littalan Kunnolle tehtiin Pesäpuu ry:n Vertaisarviointi keväällä 2023. Lapset antoivat Kunnolle tähtiä 3,5/5. Vertaisarvioinnin palaute on luettavissa keittiöstä löytyvästä omavalvontakansiosista.

Lapset ovat todenneet Villa Junior littalan yksikön ihmisistä ja turvallisuudesta näin:

"Mä kyl tykkään näist ohjaajist keit täällä on, lepposii tyyypei ja hauskoj."

"Kaikki tääl on yllättävän hyvii ohjaajii."

"Tääl on koko aika ohjaajii, sen mä tiän et ei tänne kukaa vaa tuu tekee sulle mitää"

Hyvä hoito, kasvatust sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito, joiden avulla sijaishuolto toteutetaan ensisijaisesti ilman lastensuojelulaissa tarkoitettuja rajoituksia

Villa Junior littalan toiminta perustuu ajatukseen, että lapselle tarjotaan turvallinen ympäristö ja hyvä arki, jossa on mahdollistettu turvallinen irtautuminen päihteistä kunkin lapsen tarpeet ja voimavarat huomioiden. Villa Junior littalassa korostetaan lasten yksilöllisyyttä ja arkea eletään yhdessä sitä ohjaavien turvallisten aikuisten kanssa, muodostaen yhteisön. Villa Junior littalan yhteisössä toimitaan yhteisten pelisääntöjen mukaisesti.

Villa Junior littalan toimintaa ohjaavia keskeisiä arvoja ovat:

- turvallisuus
- päihteettömyys
- osallisuus
- yksilöllisyys
- yhteisöllisyys
- toisen ihmisen kunnioittaminen
- tasavertaisuus

Villa Junior littalan säännöt:

- Jokaisella nuorella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön sijaishuollossa, kaikenlainen väkivalta on yksikössämme kielletty.
- Jokaisella nuorella on oikeus yksityiseen ja kunnioitamme sitä.
- Arvostamme hyvää käytöstä ja kunnioitamme toisiamme kaikissa tilanteissa. Selvitämme ristiriitatilanteet puhumalla.
- Yksikössämme ei käytetä päihteitä.
- Tulenteko on kielletty.
- Yksiköön ei saa tuoda vaarallisia aineita tai esineitä.
- Yksiköstä ei saa poistua sopimatta siitä vuorossa olevan ohjaajan kanssa.

Villa Juniorin yhteiset arjen toimintakäytännöt:

- Arvostamme hyvää käytöstä ja kunnioitamme toisiamme kaikissa tilanteissa.
- Hyvään käytökseen kuuluu, ettei kännykkää käytetä ruokapöydässä eikä ryhmien aikana.
- Kunnioitamme jokaisen yksityisyyttä ja emme esim. kuvaa toisia yksikössä.
- Keskustelemme ja sovimme asioista sekä kuuntelemme toisiamme. Kysymme, emme oleta asioita.
- Villa Juniorissa ei juoda energiajuomia.
- Vastuu yleisestä siisteydestä kuuluu meille kaikille ja jokainen korjaa omat jälkensä. Ruuat syödään ruokailuhuoneen pöydän ääressä ja tiskit laitetaan tiskikoneeseen ruokailun jälkeen. Omat huoneet siivotaan maanantaisin ja perjantaisin (imurointi, pölyjen pyyhintä, lattian pyyhkiminen, roskien viesti ja tavaroiden järjestäminen).
- Jokainen huolehtii omista tavaroistaan. Kaikenlainen tavaroiden ja rahan lainaaminen, vaihtaminen ja myyminen on kiellettyä Villa Junior litalassa.
- Jos lapsi tahallisesti rikkoo tai sotkee yksikön omaisuutta, sovitaan lapsen, huoltajien ja sosiaalityöntekijän kanssa korvauksista.

Villa Junior litalan lasten mielestä hyvä kohtelu koostuu seuraavista asioista:

"Ollaan reiluja. Kun asiat onnistuu niin osoitetaan luottamusta ja annetaan vapauksia."

"Kysytään ajoissa syömään ja, että ruokaa on tarpeeksi"

"Jätetään rauhaan tarvittaessa."

"Ilmainen ruoka, joka tehdään valmiiksi"

"Se, että pääsee tekemään asioita"

"Kun ohjaajat kysyvät mitä kuuluu ja oikeasti tätä tarkoittavat"

Villa Junior litalassa on koko ajan vahva yksilötyöskentely lasten kanssa. Lapselle nimetään omaohjaajat, joka on päävastuussa lapsen hoidosta. Viikko-ohjelmassa on varattu aikaa yksilökeskusteluille ja lapsella on mahdollisuus yksilökeskusteluihin aina niin halutessaan. Omaohjaajat varaavat suunnitelmallisesti lapsille omaohjaajapäiviä, joiden sisältöön lapset saavat vaikuttaa.

Villa Junior litalan lapset kokivat vertaisarvioinnissa suhteensa omaohjaajiin hyväksi. Omaohjaajat koettiin turvallisiksi aikuisiksi, joiden kanssa voidaan puhua kaikesta ja heille voi jakaa ilot sekä surut. Lapset tuoneet esille, että omaohjaajien vuorotyön vuoksi yhteisen ajan ja tekemisen suunnittelu on haastavampaa.

Villa Junior litalassa toiminta on tavoitteellista. Sijoituksen alussa lapselle laaditaan yksilöllinen hoito- ja kasvatussuunnitelma, joka perustuu asiakassuunnitelmaan. Lapsi osallistuu hoito- ja kasvatussuunnitelman ja sijoituksen tavoitteiden laatimiseen yhdessä omaohjaajiensa kanssa. Vanhemmat ja lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä otetaan myös mukaan hoito- ja kasvatussuunnitelman tekemiseen. Hoito- ja kasvatussuunnitelma päivitetään tarvittaessa ja vähintään aina asiakassuunnitelmanneuvottelun jälkeen.

Villa Junior litalassa lastensuojelulain mukaisia rajoituksia ei käytetä rangaistuskeinona, vaan niitä käytetään ainoastaan siinä määrin kuin lapsen oma tai toisen henkilön terveys tai turvallisuus tai lapsen sijaishuollon tarkoituksen toteuttaminen välttämättä vaatii. Lapsella on aina oikeus keskustella häneen mahdollisesti kohdennetuista rajoitustoimenpiteistä Villa Junior litalan henkilökunnan, vanhempien/huoltajien ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Henkilökunta mahdollistaa ja tukee lapsia näiden keskusteluiden toteutumisessa lapsen toiveiden mukaisesti.

Yksikön lasten turvallisuus rajoitusten käytön yhteydessä

Jos rajoitustoimenpiteisiin joudutaan turvautumaan, tehdään se hienovaraisesti ja aina yksilöllisesti. Villa Junior litalassa ei käytetä missään muodoissa yhteisö- ja rangaistuksia. Rajoitusten on oltava aina lievin mahdollinen toimenpide, joka on harkittu tarkoin lapsen etu, turvallisuus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi huomioiden. Yksikön muiden lasten turvallisuudesta huolehditaan rajoitustoimenpiteisiin turvauduttaessa. Tietoa

tapahtuneesta annetaan siinä määrin kuin se on mahdollista, yksilön suoja ja vaihtoehtoisuutta kunnioittaen. Tarvittaessa muut yksikön lapset ohjataan eri tilaan kuin missä rajoitustoimenpiteen suorittaminen tapahtuu. Rajoitukset ovat yksilöllisiä, mutta toisinaan niihin johtaneet tilanteet tulee purkaa kaikkien paikalla olijoiden kesken, ettei yhdellekään lapselle tule väärää kuvaa rajoitustoimenpiteiden käytöstä.

Miten palvelujen tai hoidon toteuttamiseen osallistuvien henkilöiden ja muiden toimintayksikössä työskentelevien tai oleskelevien turvallisuudesta huolehditaan rajoitusten käytön yhteydessä ja muissa tilanteissa, joissa heihin saattaa kohdistua väkivallan uhkaa.

Väkivallan uhatessa tilanteen ulkopuolella olevat lapset ja mahdolliset muut henkilöt ohjataan aikuisjohtoisesti rauhalliseen tilaan, jossa työntekijät kertovat miksi näin toimitaan ja odottavat lasten kanssa tilanteen raukeamista. Tilanteeseen jää tarvittava määrä aikuisia ja tarvittaessa paikalle voidaan kutsua avuksi poliisi ja vartija. Tämä toimintatapa käydään läpi lasten kanssa heidän tullessa yksikköön, jotta he tietävät miksi näin toimitaan. Tarvittaessa yksikköön kutsutaan lisäresurssia turvaamaan lasten ja muiden henkilöiden turvallisuutta.

Villa Junior litalassa käydään uusien lasten tullessa yksikköön ja säännöllisin väliajoin keskustelua aggressiivisuudesta, itsehillinnästä ja suuttumuksesta. Tähän on olemassa oma kyselylomake, "turvallinen yksikkö", jonka avulla pyritään ennaltaehkäisemään uhkaavia ja väkivalta-tilanteita lapsen toiveiden mukaisesti. Kyselylomake käydään aina lapsen kanssa keskustellen läpi ja lapsen toiveet esim. siitä miten häntä autetaan vaikeiden tunteiden hallinnassa ja rauhoittumisessa tuodaan kaikkien työntekijöiden tietoon. Tunnetaitoja ja keskustelemalla ristiriitojen selvittämistä harjoitellaan yhdessä yksikön arjessa ja työskentelyssä suunnitelmallisesti myös esim. hoitoryhmissä ja omaohjaajatyöskentelyssä.

Villa Junior litalan yksikön numero sekä osoite, ja yksikönjohtajan puhelinnumero sekä muiden Abnoy oy:n lastensuojeluyksiköiden puhelinnumerot ovat esillä toimiston ilmoitustaululla siten, että ne ovat nähtävissä toimiston ulkopuolelta. Villa Junior litalassa on tehtynä kriisi- ja valmiussuunnitelma.

Miten lastensuojelulaissa tarkoitetut rajoitukset toteutetaan ja missä tilanteissa niitä voidaan käyttää?

Villa Junior litalassa lapsille kerrotaan, että lastensuojelulain mukaisia rajoituksia saadaan käyttää vain, jos:

- 1) rajoitus on lapsen edun mukainen sekä oikeassa suhteessa lapsen ikään ja kehitystasoon nähden

- 2) rajoitus on lapsen hoidon ja huolenpidon tai sijaishuoltoon johtaneen päätöksen tarkoituksen toteuttamisen kannalta perusteltu ja tarkoitukseen sopiva
- 3) rajoituksen käyttäminen on välttämätöntä lapsen oman taikka muiden henkilöiden terveyden vakavan vaarantumisen vuoksi, ruumiillisen koskemattomuuden turvaamiseksi taikka merkittävän omaisuusvahingon ehkäisemiseksi
- 4) rajoitus on oikeassa suhteessa suojeltavaan etuun nähden
- 5) lapsen mielipide rajoituksesta on selvitetty, ellei se ole ilmeisen mahdotonta
- 6) muut, lievemmat keinot eivät ole tilanteeseen soveltuvia.

Lapsille kerrotaan myös, että rajoitus on toteutettava turvallisesti lapsen ihmisarvoa kunnioittaen, hänen yksilöllinen tilanteensa, ikänsä, sukupuolensa sekä kulttuuri- ja uskonnollinen taustansa huomioiden. Rajoituksen aikana on huolehdittava lapsen yksilöllisistä tarpeista ja perustarpeista. Rajoitus ei saa sisältää alistamista, kurittamista eikä muulla tavoin loukkaavaa kohtelua. Rajoituksen käyttö on lopetettava heti, kun rajoittaminen ei enää ole välttämätöntä. Rajoitusta ei saa käyttää rangaistuksena eikä sen käytöllä saa aiheuttaa lapselle vahinkoa tai haittaa.

Päätöksen rajoitustoimenpiteestä tekee laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö tai lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Villa Junior litalassa lapselle kerrotaan miten rajoitustoimenpide konkreettisesti vaikuttaa häneen. Lapsen kanssa keskustellaan rajoitustoimenpiteestä ja sen mahdollisista vaikutuksista hoito- ja kasvatussuunnitelmaan. Lapsen vanhempien/huoltajien kanssa keskustellaan myös lapseen kohdistuneesta rajoitustoimenpiteestä ja sen vaikutuksista. Lapsi ja huoltajat saavat aina kirjallisena päätöksen rajoitustoimenpiteestä, josta lastensuojelulain mukaan kuuluu tehdä kirjallinen rajoitustoimenpidepäätös. Päätös käydään aina lapsen kanssa yhdessä läpi.

Toimintatavat rajoitusten käytön jälkeen

Lapsella tulee olla oikea käsitys rajoitustoimenpiteiden tarkoituksesta ja perusteista. Tämän vuoksi rajoitustoimenpiteet käydään keskustellen läpi lapsen kanssa rajoitustoimenpiteen toteuttamisen jälkeen ja mietitään miten vastaava voidaan jatkossa välttää. Tilanne käydään läpi heti, kun lapsi ymmärtää asian merkityksen. Arvioinnissa käydään lapsen kanssa läpi rajoitukseen johtanutta tilannetta, rajoituksen tarve ja perusteet lapsen asiakassuunnitelman mukaisesti, rajoituksen toteuttamistapa ja

vaikuttavuus sekä toimenpiteeseen osallistuneen henkilöstön toimintaa tilanteessa. Rajoitus ja sen toteuttamistapa käydään läpi yhdessä myös lapsen huoltajien kanssa, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta tai mahdotonta.

Jos lapseen on kohdistettu useita, peräkkäisiä, yhtäaikaista tai pitkäaikaista rajoituksia, on lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän arvioitava lapsen kokonaistilanne, lapselle sopivan ja riittävän hoidon ja palvelujen tarve sekä vastaavatko sijaishuoltopaikan henkilöstön määrä ja osaaminen sekä tilat lapsen tarpeita. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän on keskusteltava lapsen ja lapsen huoltajien kanssa, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta tai mahdotonta, lapseen kohdistetuista rajoituksista ja niiden perusteista.

Muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksista kertominen

Rajoitustoimenpiteistä ja muutoksenhakumahdollisuuksista on tehty tämän suunnitelman liitteenä oleva lapsille tarkoitettu opas. Lapsella on aina oikeus keskustella yksikön työntekijöiden kanssa rajoitustoimenpiteistä sekä tehdä halutessaan työntekijän tukemana muutoksenhaku tai kantelu omasta rajoitustoimenpiteestään. Myös tähän ohje on liitteenä.

LIITE

Muutoksenhakumahdollisuus ja tiedoksianto rajoitustoimenpiteisiin

Yhteydenpidon rajoittaminen enintään 30 vrk

- Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen
- 12 vuotta täyttänyt lapsi
- huoltaja ja

- henkilö, jonka yhteydenpitoa lapseen on rajoitettu

Yhteydenpidon rajoittamisen jatkaminen, tai kun yhteydenpidon rajoittaminen on alun perin tarpeen määrätä 30 vrk pidemmäksi ajaksi (enintään 1 vuosi / päätös)

- Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen
- 12 vuotta täyttänyt lapsi
- huoltaja ja henkilö, jonka yhteydenpitoa lapseen on rajoitettu

Lapsen olinpaikan ilmoittamatta jättäminen vanhemmille tai huoltajalle

- Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen
- 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Aineiden ja esineiden haltuunotto

- Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen
- 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Henkilöntarkastus

- Ei kirjallista hallintopäätöstä

Henkilönkatsastus

- Päätös tiedoksi (ei muutoksenhakuoikeutta)
- 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Omaisuuksien ja tilojen tarkastaminen sekä lähetysten tarkastaminen luottamuksellista kirjettä tai viestiä lukematta

- Päätös tiedoksi (ei muutoksenhakuoikeutta)
- 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Lähetysten luovuttamatta jättäminen

- Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen
- 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Kiinnipitäminen

- Ei kirjallista hallintopäätöstä

Liikkumisvapauden rajoittaminen

- Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen
- 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Eristäminen

- Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen
- 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Erityinen huolenpito

- Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen
- 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Muistutus ja kantelu

Lapsen sijoittaneen kunnan tehtävänä on valvoa, että lapsen sijoitus perhehoitoon tai laitoshoitoon toteutuu lapsen edun mukaisesti - lapsen sijaishuollon aikaisia oikeuksia toteuttaen ja että lapsi saa tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet. Sijaishuoltopaikan toimintaa valvovat myös sijoituskunta ja aluehallintovirasto, jotka toimivat yhteistyössä sijoittajakunnan kanssa. Tämän lisäksi lastensuojeluyksikkö tekee omavalvontaa.

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus tai kannella saamastaan sosiaalihuollon palvelusta. Ennen muistutuksen tai kantelun tekemistä on suositeltavaa selvittää asiaa yksikössä, jossa voidaan selvittää asiassa mahdollisesti tapahtuneita puutteita tai virheitä. Kunnissa on lisäksi sosiaaliasiamies, jonka tehtävänä on neuvoa sosiaalihuollon asiakkaita heidän asemaansa ja oikeuksiinsa liittyvissä kysymyksissä.

Lapsella on oikeus tehdä muistutus yksikön vastuuhenkilölle. Muistutus tulee pääsääntöisesti tehdä kirjallisena. Sosiaaliasiamies avustaa tarvittaessa muistutuksen tekemisessä. Apua voi pyytää myös omasta yksiköstä. Vastuuhenkilön on kirjattava muistutus ja käsiteltävä se sekä annettava siihen kirjallinen perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä.

Lapsi voi halutessaan myös tehdä kantelun yksikön toiminnasta. Kantelu voidaan tehdä lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä sosiaalihuoltoa valvovalle viranomaiselle, aluehallintovirastoon tai Valviraan. Kantelussa tulee esittää käsitys siitä, millä perusteilla sosiaalihuollossa tapahtunutta menettelyä on pidettävä virheellisenä. Kantelussa on riittävästi yksilöitävä kantelun kohteena oleva menettely ja ajankohta. Kahta vuotta vanhemmasta asiasta tehtyä hallintokantelua ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä.